

Regeringskansliet, Justitiedepartementet

Diarienummer:
DI-2020-12132

Ert diarienummer:
Ju2020/04525/L1

Datum:
2021-03-10

Yttrande över Bättre skydd för tekniska företagshemligheter (Ds 2020:26)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY), tidigare Datainspektionen, har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY har utifrån denna utgångspunkt begränsat sina synpunkter till de delar av förslaget som rör de brottsbekämpande myndigheternas användning av hemliga tvångsmedel.

IMY lämnar följande synpunkter.

I promemorian föreslås att hemliga tvångsmedel ska få användas för den nya brottstypen olovligt röjande av företagshemlighet, bland annat tvångsmedlet hemlig dataavläsning. Användning av hemliga tvångsmedel ska få ske under förundersökningar och i underrättelsesyfte. Förslaget innebär således en utökad kriminalisering i kombination med att brottsbekämpande myndigheter förses med utredningsverktyg som till sin natur är särskilt integritetskänsliga.

Förslaget har sådan inverkan på enskildas personliga förhållanden att det behöver vara förenligt med kraven i 2 kap. 6 § andra stycket och 20–21 §§ regeringsformen och EU:s dataskyddsregler. IMY anser dels att förslaget behöver kompletteras med en särskild integritetsanalys, dels att de avvägningar och bedömningar som gjorts vad gäller proportionaliteten, behovet och nyttan av förslaget behöver fördjupas och redovisas tydligare.

IMY uppfattar det som att den bedömning som görs avseende förslagets förenlighet med skyddet för den personliga integriteten i huvudsak vilar på bedömningar som gjorts i tidigare lagstiftningsärenden, särskilt de som gjordes när bestämmelserna om företagsspioneri infördes. Att brottslighet av viss allvarlighetsgrad tillåter användning av hemliga tvångsmedel är inte någon nyhet. Det är mot denna bakgrund naturligt att de avvägningar som görs liknar de som förekommit i tidigare lagstiftningsärenden, speciellt om det rör sig om likartad brottslighet. Den föreslagna straffbestämmelsen tar sikte på brottslighet av allvarligt slag och det är angeläget att brottsbekämpande myndigheter ges effektiva och ändamålsenliga verktyg för att kunna utföra sitt uppdrag. Samtidigt anser IMY att det inte kan vara tillräckligt att i stora delar endast hänvisa till tidigare gjorda bedömningar för andra brottstyper i samband med att

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

tvångsmedelslagstiftningen utvidgas.¹ Istället behöver en särskild integritetsanalys göras för att på så sätt ha underlag för bedömning av om det integritetsintrång som förslaget innebär står i proportion till behovet och den faktiska nyttan av densamma. En grundlig genomgång är en förutsättning för att kunna bedöma om förslaget till ny användning av tvångsmedel uppfyller de krav som integritetsskyddslagstiftningen ställer.² Särskilt när det gäller synnerligen ingripande tvångsmedel så som hemlig dataavläsning³ som inte har varit i kraft så länge.

IMY delar bedömningen att det inte bör införas motsvarande möjligheter att använda hemliga tvångsmedel för den nya brottstypen olovligt utnyttjande av företagshemlighet. IMY konstaterar att bestämmelsens utformning för denna brottstyp är snarlik den för olovligt röjande av företagshemlighet. Det som skiljer bestämmelserna åt och därmed avgör vilken brottstyp som blir aktuell är om ett visst agerande ska betraktas som ett "utnyttjande" eller ett "röjande". Det är positivt att respektive begrepp redogörs för i promemorian eftersom det är av vikt att gränsdragningen mellan begreppen blir så tydlig som möjlig. IMY ser annars en risk i att hemliga tvångsmedel i praktiken skulle kunna komma att användas för brottstypen olovligt utnyttjande av företagshemlighet, inte minst i underrättelseverksamhet när det ännu inte finns misstankar om att ett visst konkret brott har begåtts.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Charlotte Waller Dahlberg efter föredragning av juristen Max Blidberg.

Charlotte Waller Dahlberg, 2021-03-10 (Det här är en elektronisk signatur)

¹ Jfr Ds 2020:26 s. 101-116.

² Se integritetsskyddskommitténs sammanfattande analys, SOU 2007:22 s. 445 ff.

³ IMY:s utgångspunkt är att endast mycket allvarliga brott som kan påverka rikets säkerhet, såsom terroristbrott, och mycket grov organiserad brottslighet, bör kunna aktualisera detta ingripande tvångsmedel, jfr IMY:s yttrande över Hemlig dataavläsning – ett viktigt verktyg i kampen mot allvarligt brottslighet (SOU 2017:89), 2725-2017.